

FORN VÄNNEN

JOURNAL OF
SWEDISH ANTIQUARIAN
RESEARCH

En ristning på lös skifferplatta : ett meddelande

Rydh, Hanna

Fornvännen 16, 61-62

http://kulturarvsdata.se/raa/fornvannen/html/1921_061

Ingår i: samla.raa.se

En ristning på lös skifferplatta.

Ett meddelande

av

HANNA RYDH.

yligen inkom ett litet intressant skifferföremål till Gävle museum,¹ upphittat för två à tre år sedan Sättra by, Ovansjö socken, Gästrikland.

Jag blev från Gävle museum rådfrågad om det samma och har sedan haft tillfälle att besöka fyndplatsen. Denna är belägen strax söder om Gävle—Dala järnväg ungefär 2,700 m. väster om Sandvikens station. Här öppnar sig en liten täkt, begränsad i öster av en brant backe, kallad Styggmuren och i väster av en liten bäck; platsen har tidigare varit fåbodvall. Mitt på den lilla ås, som i söder begränsar täkten, hade ägaren av marken herr O. Vretman gjort fyndet vid plöjning.

Skifferföremålet, fig. 1, låg enligt finnaren "7 à 8 tum" djupt. Fyndplatsen markerades ej av några som helst yttre anordningar. I samma ås hade finnaren vid annat tillfälle hittat en skifferspets, som också tillhör Gävle museum. Enligt uppgift skulle de båda fyndställena ligga i omedelbar närhet av varandra.

Det här avbildade föremålet utgöres av en skifferplatta, vars största längd är 10,3 cm., största bredd 4,35 cm. och tjocklek 1,15 cm. I ena ändan är inristad en fåra, antagligen för

¹ En gipsavgjutning är gjord för Statens Historiska Museum.

pjäsens upphängning. Formen i övrigt framgår bäst av avbildningen.

På föremålets ena sida finnes en ristning av samma karaktär som de norrländska hållristningarna,¹ men det är första gången ett fynd göres av en dylik ristning på en liten lös stenplatta. Ristningen framställer till höger ett djur (alg?) till vänster ett föremål, som kanske kan tolkas som en fiskhåv. Härmed jämföres Th. Petersen, *Litt om Frosta*, fig. 6 i *Frosta i gammal og ny tid*, Trondhjem 1917, där författaren uppfattar en något likartad figur som möjligen ett "fiske-net". Samma tolkning kan

Fig. 1. 2/3.

man sannolikt giva en figur å den av kronprins Gustav Adolf avklappade och beskrivna hållristningen vid Himmelstalund, *Meddelanden från Östergötlands fornminnesförening* 1904, plansch I, föremålet längst ned till höger, hållet av en man i den ställning, som man håller en fiskhåv vid fångst.

Med dessa jämförelser vill jag dock ej säga, att den gästrikländska ristningen tillhör samma tid som de två sistnämnda ristningarna utan snarare tyda fyndomständigheterna — skifferspetsen tycks ha legat i omedelbar närhet — på stenåldern.

¹ Jfr t. ex. G. Hallström i *Fornvännen* 1907, sid. 180, fig. 11.